LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

REZOLIUCIJA DĖL DIRBTINIO INTELEKTO TECHNOLOGIJŲ NAUDOJIMO VIEŠAJAME SEKTORIUJE PRINCIPŲ

2024 m. gegužės 9 d. Nr. XIV-2620
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimas,

akcentuodamas atsakingo dirbtinio intelekto technologijų naudojimo svarbą;

pabrėždamas, kad tik tinkamas dirbtinio intelekto priemonių naudojimas gali užtikrinti visų žmogaus teisių ir laisvių apsaugą, šalies ekonominius ir nacionalinio saugumo interesus;

pripažindamas, kad dirbtinio intelekto technologijų lemiami pokyčiai yra ne tik technologiniai – tai susiję ir su visuotine socialine ir ekonomine transformacija, ir su strateginėmis reformomis svarbiausiose valstybės gyvenimo ir valdymo srityse;

atkreipdamas dėmesį į tai, kad dirbtinio intelekto technologijos yra ne savaiminis tikslas, o priemonės, padedančios laiku reaguoti į kintančius visuomenės poreikius, įskaitant teisę į atsakingą viešąjį valdymą ir kokybiškas viešąsias paslaugas;

pabrėždamas, kad dirbtinio intelekto technologijų plėtros esmė yra perėjimas nuo *ad hoc* technologijų taikymo prie nuoseklaus dirbtinio intelekto technologijų kūrimo ir diegimo visuose socialiniuose ir ekonominiuose procesuose;

apibrėždamas Lietuvos viešąjį sektorių, kaip teisės aktais reglamentuotą veiklą vykdančių pavaldumo ir (ar) koordinavimo ryšiais tarpusavyje susietų viešųjų juridinių asmenų visumą, apimančią biudžetines įstaigas, viešąsias įstaigas, kurių savininkė ar dalininkė yra valstybė arba savivaldybė, valstybės ar savivaldybės valdomas įmones, regionų plėtros tarybas ir asociacijas, kurioms Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka yra suteikti viešojo administravimo įgaliojimai;

atsižvelgdamas į Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos suderintos dirbtinio intelekto taisyklės, (Dirbtinio intelekto akto) nuostatas,

ragina Lietuvos Respublikos Vyriausybę, atliekant įstatymų vykdomosios valdžios funkciją, naudojantis krašto reikalų tvarkymo metodų ir priemonių pasirinkimo diskrecijos teise, užtikrinti šių dirbtinio intelekto technologijų naudojimo viešajame sektoriuje principų laikymąsi:

1) kreipimosi į žmogų. Laikydamiesi šio principo, viešojo administravimo subjektai ir viešąsias paslaugas teikiantys subjektai, savo veikloje naudojantys dirbtinio intelekto technologijas, (toliau kartu – viešojo sektoriaus subjektai) užtikrina, kad dirbtinio intelekto technologijomis grindžiami administraciniai sprendimai ir kiti veiklos rezultatai būtų nuolat kontroliuojami žmogaus ir galėtų būti žmogaus peržiūrimi, gavus suinteresuotų asmenų skundų;

2) asmens iniciatyvos. Laikydamiesi šio principo, viešojo sektoriaus subjektai turi užtikrinti nuotolinį biometrinį asmens tapatybės nustatymą tik savo veiksmus grįsdami asmens iniciatyva ir proporcingai vykdomos veiklos atitiktimi saugumo reikalavimams;

3) atsakomybės už priimtus sprendimus. Laikydamiesi šio principo, viešojo sektoriaus subjektai prisiima atsakomybę už savo veiklos padarinius, nepriklausomai nuo to, ar šie padariniai kyla dėl žmogiškųjų veiksnių, ar dėl dirbtinio intelekto technologijų naudojimo;

4) atsekamumo. Laikydamiesi šio principo, viešojo sektoriaus subjektai užtikrina, kad dirbtinio intelekto įtaka konkretiems veiklos rezultatams būtų atskirai nurodoma;

5) kokybės garantijos. Laikydamiesi šio principo, viešojo sektoriaus subjektai užtikrina vienodai aukštą savo veiklos kokybę, nepriklausomai nuo to, ar rezultatai grindžiami materialiais objektais, žmogaus veikla, ar skaitmenizuota informacija, robotizuotais procesais ir dirbtinio intelekto technologijomis;

6) lygiateisiškumo. Laikydamiesi šio principo, viešojo sektoriaus subjektai užtikrina, kad naudojant dirbtinio intelekto technologijas visi asmenys būtų traktuojami lygiai – nevaržomos jų teisės, jiems neteikiamos privilegijos dėl jų lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės ir turtinės padėties, seksualinės orientacijos, išsilavinimo, religinių ar politinių pažiūrų, veiklos rūšies ir pobūdžio, gyvenamosios vietos ir kitų aplinkybių;

7) nepiktnaudžiavimo. Laikydamiesi šio principo, viešojo sektoriaus subjektai užtikrina, kad dirbtinio intelekto technologijos būtų naudojamos tik pagal paskirtį ir viešojo sektoriaus subjektų veiklą reglamentuojančius teisės aktus;

8) rezultatų individualizavimo. Laikydamiesi šio principo, viešojo sektoriaus subjektai siekia, kad naudojant dirbtinio intelekto technologijas pirmenybė būtų teikiama ne veiklos kategorizavimui pagal bendrus interesantų požymius, o individualizavimui pagal žinomas kiekvieno interesanto savybes;

9) skaidrumo. Laikydamiesi šio principo, viešojo sektoriaus subjektai užtikrina, kad būtų nuolat viešai skelbiama informacija apie naudojamas dirbtinio intelekto technologijas ir jų įtaką veiklos rezultatams;

10) teisės viršenybės ir teisinio reguliavimo ekvivalentiškumo. Laikydamiesi šio principo, viešojo sektoriaus subjektai savo veiklos atitiktį teisės principams ir teisės aktų reikalavimams

užtikrina nepriklausomai nuo veiklos skaitmeninimo, robotizavimo ir dirbtinio intelekto technologijų įtakos;

11) žmogaus interesų pirmenybės. Laikydamiesi šio principo, viešojo sektoriaus subjektai užtikrina, kad naudojant dirbtinio intelekto technologijas pirmenybė būtų teikiama žmogaus teisių ir tiesėtų interesų apsaugai ir užtikrinant šias teises ir teisėtus interesus sukuriamam socialiniam gėriui.

Seimo Pirmininkė Viktorija Čmilytė-Nielsen